

■ BITWA O ANGLIĘ

Hitler pierwotnie nie planował inwazji na Wyspy Brytyjskie. Uważał bowiem, że imperium Wielkiej Brytanii powinno stać się częścią przyszłego porządku świata. Jednak Anglicy pod kierownictwem nowego premiera **Winstona Churchilla** odrzucili niemieckie propozycje. Nowy przewodniczący rządu wypowiedział wówczas słynne słowa: *Będziemy walczyć na plażach, na polach, na ulicach, będziemy walczyć na wzgórzach. Nigdy się nie poddamy.* Po upadku Francji sytuacja na Wyspach była jednak bardzo trudna. Mimo ewakuacji wojsk z kontynentu nie dysponowały one sprzętem potrzebnym na wypadek niemieckiej inwazji. Jedynym sojusznikiem Wielkiej Brytanii pozostawała wówczas Polska.

W lipcu 1940 r. Hitler wydał rozkaz przygotowania operacji desantowej na Wyspy Brytyjskie, noszącej kryptonim „**Lew morski**”. W portach francuskich nad kanałem La Manche zaczęto wówczas gromadzić potrzebne do przeprawy okręty, jednak zagrożenie dla planów niemieckich nadal stanowiła potężna Royal Navy. Aby zniszczyć flotę brytyjską, należało zdobyć całkowite panowanie w powietrzu i pokonać angielskie lotnictwo.

Luftwaffe przygotowała do akcji przeciwko Anglikom ok. 2,5 tys. samolotów, lecz brakowało jej bombowców o dużym udźwigu bomb. **Brytyjskie Królewskie Siły Powietrzne** (z ang. **Royal Air Force – RAF**) mogły przeciwstawić Niemcom tylko ok. 800 samolotów myśliwskich. Wielka Brytania dysponowała jednak znakomicie zorganizowanym systemem obrony. Zmagania niemieckich, brytyjskich, kanadyjskich i polskich pilotów, nazywane **bitwą o Anglię**, trwały od **lipca do października 1940 r.** Starcia zakończyły się porażką

WARTO WIEDZIEĆ

Zniszczenie francuskiej floty

Po kapitulacji Francji Anglicy obawiali się, że w wyniku rozejmu nastąpi przejęcie przez III Rzeszę francuskiej floty. Dlatego podjęli decyzję o postawieniu ultimatum Francuzom. Musieli oni zdecydować się na jedno z trzech rozwiązań – wspólną walkę z Niemcami, odpłynięcie floty do kolonii na Karaibach albo jej całkowite rozbrojenie. W przypadku odmowy zapowiedziano zatopienie okrętów niedawnych sojuszników. 3 lipca Anglicy przedstawili swoje warunki jednostkom stojącym w algeriskim porcie Mers el-Kebir. Zostały one jednak odrzucone, dlatego Royal Navy otworzyła ogień do francuskich okrętów, co zakończyło się ich zatopieniem lub wyeliminowaniem z działań wojennych. Do podobnego ataku doszło także w Dakarze.

Francuski pancernik Bretagne został trafiony pociskami brytyjskimi podczas ataku Royal Navy na port w Mers el-Kebir. W wyniku ostrzału okręt eksplodował, zginęło wówczas około tysiąca marynarzy.

■ fotografia, Mers el-Kebir, 3 VII 1940 r.

? Dlaczego flota francuska podporządkowana rządowi Vichy stanowiła zagrożenie dla Brytyjczyków?

Niemców. Hitler został zmuszony do odłożenia inwazji na Wielką Brytanię, a ostatecznie do zupełnej rezygnacji z tego planu. Była to pierwsza poważna porażka III Rzeszy.

POSTAĆ HISTORYCZNA

WINSTON CHURCHILL 1874–1965 r.

Był brytyjskim publicystą i politykiem, premierem rządu podczas II wojny światowej. Pochodził z rodziny arystokratycznej. Na początku XX w. uczestniczył jako korespondent wojenny w wojnie burskiej. Po powrocie z Afryki zajął się polityką. W 1911 r. objął funkcję pierwszego lorda admiralicji i przystąpił do wprowadzania reform i unowocześniania Royal Navy. Podczas I wojny światowej był inicjatorem ataku na Dardanele, a po jego niepowodzeniu podał się do dymisji. W latach 30. należał do głównych przeciwników polityki appeasement. W maju 1940 r. zaczął sprawować urząd premiera Wielkiej Brytanii i organizował obronę Wysp

przed inwazją niemiecką. Następnie uczestniczył w tworzeniu koalicji antyhitlerowskiej i obradach Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie. W 1945 r., mimo zwycięstwa w wojnie, przegrał wybory i ustąpił ze stanowiska. Za swoje wspomnienia z czasów wojny w 1953 r. otrzymał literacką Nagrodę Nobla. W latach 1951–1955 ponownie był premierem.

